

ספר זכרון לפרופ' מאיר בניהו

חלק ראשון
חקרי תלמוד, הלכה ומנהג
תולדות עם ישראל

עורכים
משה בר-אשר, יהודה ליבס,
משה עסיס ויוסף קפלן

כרמל • ירושלים

המרכז לחקר התפוצות
ע"ש גולדשטיין-גורן
GOLDSTEIN-GOREN
DIASPORA RESEARCH
CENTER

ירושלים תשע"ט

תוכן העניינים

ט	משה בר־אשר - הרב פרופ' מאיר בניהו
טו	חיים זלמן דימיטרובסקי [ז"ל] - משנתו המחקרית של רבי מאיר בניהו
יט	מיכאל ריגלר, זאב גריס וחנן בניהו - רשימת מחקריו של פרופ' מאיר בניהו

חלק א

השער הראשון: חקרי תלמוד, הלכה ומנהג

3	לייב מוסקוביץ - בין משנה כתובות למשפט הרומי
15	מנחם כהנא - דפים מכתב יד חדש של ספרי במדבר ודברים
25	מאיר בניהו [ז"ל] - לשאלת מגיה הירושלמי דפוס ויניציאה
63	משה עסיס - לביאורן של שלוש סתומות בירושלמי
103	שמא יהודה פרידמן - מנגנון הפילוג לענפים בנוסח התלמוד הבבלי
175	יוסף פאור - ההקדמה למשנה תורה: מקורות והערות
	דוד הנשקה - בכור בהמה טהורה בחוץ לארץ: מן התלמוד אל הרמב"ם -
241	וחזרה
275	מרדכי עקיבא פרידמן - מינוי שליח ציבור והדחתו אצל הרמב"ם והראב"ם
329	שמחה עמנואל - השלמות לתשובות הרשב"א
	אלפרדו מרדכי ראבילו - נישואין וגירושין של בני נח על פי המקורות
341	היהודיים
355	יצחק (אריק) זימר - פרק בסוגיית הפרשת חלה בתפוצות
	רון ש' קליינמן - מכירת עליות וכיבודים בבית הכנסת: היבטים של מנהג
379	והלכה
	אביעד הכהן - אחת שאלה ועשר תשובות: המאבק נגד פניית יהודים
407	לערכאות וההגנה על זכות הקניין של היחיד
477	יעקב שמואל שפיגל - היחס לדברי הכתוב "הזהר עשות ספרים הרבה אין קץ"
509	נחום רקובר - זכות היוצרים: על מקורות המשפט העברי ויישומם
523	בנימין ריצ'לר - לסדרי הלימוד בישיבתו של ר' חיים קמחי בקושטא

השער השני: תולדות עם ישראל

- 541 אברהם גרוסמן - משמעות הביקורת החברתית של קלונימוס בן קלונימוס
ראובן בונפיל - תנאי יופי האשה שלוש ושלשים: עיון בשיר של יוסף
559 הכהן (בעל עמק הבכא)
585 יצחק יודלוב - האינקונבולה של פראג
597 אדוין סרוסי - ר' מנחם די לונזאנו - אתנומוסיקולוג
621 יוסף קפלן - על קבורתם של הסבא והסבתא של ברוך שפינוזה
633 יוסף ינון-פנטון - פתוא ממרוקו בדבר הריסת בית כנסת
מנחם ח' שמלצר - מחלוקת בעניין בחירת רב בק"ק בודא באמצע המאה
651 ה-17
661 שמעון שוורצפוקס - צרור מכתבים מקהילות יהודי האפיפיור
693 ירון בן-נאה - צוואת הגביר יעקב צמח נסים
711 ירון הראל - תמורות בקהילת אורפה
727 סרג'ו דלה-פרגולה - סוף הדיכטומיה יהודים/לא-יהודים?

חלק ב

השער השלישי: חקרי קבלה ומחשבת ישראל

- 745 יהודה ליבס - שנת פטירתו של ר' משה די ליאון
משה אידל - פירושו של ר' נחמיה בן שלמה הנביא לשבעים שמות האל
751 ו"השיח המשולש"
יוסף דן - האצילות השמאלית לעומת העמוד השמאלי: שתי תפיסות
799 מנוגדות של מקור הרע בקבלה בספרד במאה השלוש עשרה
דב שוורץ - על תפיסת השכל החומרי בכתבי הוגים יהודים-ביזנטיים
823 בשלהי ימי הביניים
אליעזר באומגרטן, אורי ספראי ויוסי חיות - "ראה כל העולם כולו כרמיון
843 סולם": אילן קבלי לר' יהושע בן ר' דוד מכורדיסטן

תוכן העניינים

- 873 יחיאל גולדהבר - לבירור זהותו של מחבר חמדת ימים
בועז הוס - "העץ הנחמד בן ישי חי על האדמה": על מקורו השבתאי של
909 סדר ט"ו בשבט
921 זאב גריס - הסיפור בדרשות המגיד מדובנא
933 שאול רגב - עיונים בפרשנות האגדה של הרב יוסף חיים

השער הרביעי: ספרות, שירה, פיוט ותפילה

- 979 שולמית אליצור - שבעתות קליריות ללילי פסחים על פי ימות השבוע
1005 משה חלמיש - לנוסח הבקשה בברכת חונן הדעת
מתי הוס - יעקב בן אלעזר: בירורים בשאלת זמנו ומועד חיבור 'ספר
1021 המשלים'
1057 בנימין אליצור - לסדרו ודרך הדפסתו של מחזור ארם צובה
1067 דבורה ברגמן - משפט והלכה בבדיחותא דקידושין
1085 טובה בארי - גלגוליו של הקובץ שארית ישראל לרבי ישראל נג'ארה
אפרים חזן ורחל חייטין-משיח - "אצילי עמי התפללו לאל אֵילם": פיוט
1095 "מי כמוך" על ביאת הצרפתים לארג'יל
1119 משה בר-אשר - על העשייה בההדרת סידורים כמנהג הספרדים בדורנו

מפתחות

- 1139 מפתח העניינים והמושגים
1167 מפתח שמות האנשים והמקומות
1199 מפתח המקורות

מבואות באנגלית

- vii Moshe Bar-Asher: Rabbi Professor Meir Benayahu
Haim Zalman Dimitrovsky (z"l): Meir Benayahu: A Life of
xiii Scholarship